

Warszawa, dnia 8 kwietnia 2025 r.

Poz. 458

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 21 lutego 2025 r.

w sprawie mocy obowiązującej Międzynarodowej Konwencji w sprawie ochrony wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem, przyjętej w Nowym Jorku dnia 20 grudnia 2006 r.

Podaje się niniejszym do wiadomości, że na podstawie ustawy z dnia 27 września 2024 r. o ratyfikacji Międzynarodowej Konwencji w sprawie ochrony wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem, przyjętej w Nowym Jorku dnia 20 grudnia 2006 r. (Dz. U. poz. 1559) Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej dnia 27 listopada 2024 r. ratyfikował wyżej wymienioną konwencję.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 konwencji weszła ona w życie dnia 23 grudnia 2010 r.

Zgodnie z art. 39 ust. 3 konwencji weszła ona w życie w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej dnia 29 stycznia 2025 r.

Jednocześnie podaje się do wiadomości, co następuje:

1) stronami konwencji są¹⁾:

Republika Albanii

Republika Argentyna

Republika Armenii

Republika Austrii

Ludowa Republika Bangladeszu

Królestwo Belgii

Belize

Republika Beninu

Wielonarodowe Państwo Boliwii

Bośnia i Hercegowina

Federacyjna Republika Brazylii

Republika Burkina Faso

Republika Chile

Republika Chorwacji

Czarnogóra

Republika Czeska

¹⁾ Aktualna lista państw stron konwencji jest dostępna na stronie:
https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-16&chapter=4&clang=_en

Królestwo Danii²⁾
Wspólnota Dominiki
Republika Ekwadoru
Republika Fidżi
Republika Finlandii
Republika Francuska
Republika Gabońska
Republika Gambii
Republika Grecka
Królestwo Hiszpanii
Republika Hondurasu
Republika Iraku
Japonia
Królestwo Kambodży
Republika Kazachstanu
Republika Kolumbii
Republika Korei
Republika Kostaryki
Republika Kuby
Królestwo Lesotho
Republika Litewska
Wielkie Księstwo Luksemburga
Republika Malawi
Republika Malediwów
Republika Mali
Republika Malty
Królestwo Marokańskie
Islamska Republika Mauretańska
Meksykańskie Stany Zjednoczone
Mongolia
Królestwo Niderlandów³⁾
Republika Federalna Niemiec
Federalna Republika Nigerii
Republika Nigru
Królestwo Norwegii
Sułtanat Omanu
Republika Panamy
Republika Paragwaju

²⁾ Konwencja nie ma zastosowania do Wysp Owczych i Grenlandii.

³⁾ Konwencja ma zastosowanie do europejskiej części Niderlandów i karaibskiej części Niderlandów (wyspy Bonaire, Sint Eustatius i Saba).

Republika Peru
Rzeczpospolita Polska
Republika Portugalska
Republika Południowej Afryki
Niezależne Państwo Samoa
Republika Senegalu
Republika Serbii
Republika Seszeli
Republika Słowacka
Republika Słowenii
Demokratyczno-Socjalistyczna Republika Sri Lanki
Republika Sudanu
Konfederacja Szwajcarska
Republika Środkowoafrykańska
Królestwo Tajlandii
Republika Togojska
Republika Tunezyjska
Ukraina
Wschodnia Republika Urugwaju
Republika Włoska
Republika Wybrzeża Kości Słoniowej
Republika Zambii
Republika Zielonego Przylądka

- 2) podczas składania dokumentu ratyfikacyjnego Rzeczpospolita Polska złożyła następujące zastrzeżenie, deklaracje i sprzeciwy:

- a) zastrzeżenie do artykułu 25 ustęp 4 konwencji:

„Podkreślając znaczenie wcześniejszej weryfikacji warunków adopcji, w najlepszym interesie dziecka, i tym samym mając zastrzeżenia co do odrębnej procedury unieważnienia adopcji, uznając jednak możliwość ponownego rozpatrzenia lub rozwiązania adopcji w wyjątkowych przypadkach, Rzeczpospolita Polska uważa, że nie jest związana postanowieniami artykułu 25 ustęp 4 Międzynarodowej Konwencji w sprawie ochrony wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem, przyjętej w Nowym Jorku dnia 20 grudnia 2006 r., w odniesieniu do unieważnienia adopcji dzieci, o której mowa w jej artykule 25 ustęp 1 litera a.”,

- b) deklaracje do artykułów 31 i 32 konwencji:

„Zgodnie z artykułem 31 ustęp 1 Międzynarodowej Konwencji w sprawie ochrony wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem, przyjętej w Nowym Jorku dnia 20 grudnia 2006 r., Rzeczpospolita Polska oświadcza, że uznaje kompetencje Komitetu do Spraw Wymuszonych Zaginięć do przyjmowania i rozpatrywania zawiadomień przekazywanych przez lub w imieniu osób podlegających jej jurysdykcji, podających się za ofiary naruszenia przez Rzeczpospolitą Polską postanowień Konwencji.”

„Zgodnie z artykułem 32 Międzynarodowej Konwencji w sprawie ochrony wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem, przyjętej w Nowym Jorku dnia 20 grudnia 2006 r., Rzeczpospolita Polska oświadcza, że uznaje kompetencje Komitetu do Spraw Wymuszonych Zaginięć do przyjmowania i rozpatrywania zawiadomień, w których państwo strona stwierdza, że Rzeczpospolita Polska nie wypełnia swoich zobowiązań wynikających z Konwencji.”,

c) sprzeciw wobec zastrzeżenia złożonego przez Sułtanat Omanu do artykułu 33 konwencji:

„Rząd Rzeczypospolitej Polskiej dokładnie zbadał zastrzeżenie złożone przez Rząd Sułtanatu Omanu w chwili przystąpienia do artykułu 33 Międzynarodowej Konwencji w sprawie ochrony wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem, przyjętej w Nowym Jorku dnia 20 grudnia 2006 r. (zwaną dalej „Konwencją”).

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej zauważa, że kompetencje Komitetu do Spraw Wymuszonych Zaginięć (zwanego dalej „Komitetem”) na mocy artykułu 33 Konwencji nie są uzależnione od ogólnego uznania przez państwo stronę. Rząd Rzeczypospolitej Polskiej uważa, że wizyty Komitetu przewidziane w artykule 33 Konwencji stanowią zasadniczą część wdrażania Konwencji. Ogólne wyłączenie kompetencji Komitetu w przypadku podejrzenia poważnego naruszenia postanowień Konwencji nadmiernie ogranicza kompetencje Komitetu i budzi wątpliwości co do zaangażowania Sułtanatu Omanu w przedmiot i cel Konwencji.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej uważa zatem, że powyższe zastrzeżenie jest niezgodne z przedmiotem i celem Konwencji i w związku z tym nie jest dozwolone na mocy artykułu 19 litera c Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, sporządzonej w Wiedniu dnia 23 maja 1969 r.

W związku z tym Rząd Rzeczypospolitej Polskiej sprzeciwia się zastrzeżeniu Rządu Sułtanatu Omanu do artykułu 33 Konwencji. Sprzeciw ten nie wyklucza wejścia w życie Konwencji między Rzeczpospolitą Polską a Sułtanatem Omanu. W ten sposób Konwencja zacznie obowiązywać między obydwojema państwami, a Sułtanat Omanu nie będzie mógł korzystać z wyżej wymienionego zastrzeżenia.”

3) przy składaniu dokumentów ratyfikacyjnych albo przystąpienia następujące państwa złożyły zastrzeżenia i deklaracje:

Republika Fidżi

Zastrzeżenie:

„Rząd Republiki Fidżi oświadcza, że nie uważa się za związany postanowieniami art. 42 ust. 1.”.

Reservation:

“The Government of the Republic of Fiji declares that it does not consider itself bound by provisions of Article 42 (1).”.

Republika Finlandii

Zastrzeżenie:

„Podkreślając znaczenie uprzedniej weryfikacji warunków przysposobienia, w najlepszym interesie dziecka, i w związku z tym mając zastrzeżenia co do odrębnej procedury unieważnienia przysposobienia, uznając jednak możliwość weryfikacji przysposobienia w wyjątkowych przypadkach, Republika Finlandii uważa, że nie jest związana postanowieniami art. 25 ust. 4 Konwencji w odniesieniu do unieważnienia przysposobienia dzieci, o których mowa w art. 25 ust. 1 lit. a) Konwencji.”.

Reservation:

“Emphasizing the importance of prior verification of the conditions for adoption, in the best interests of the child, and thus having reservations about a separate procedure for annulling adoption but recognizing, however, the possibility of reviewing adoption in exceptional cases, the Republic of Finland considers that it is not bound by the provisions of Article 25, paragraph 4 of the Convention in respect of annulling the adoption of the children referred to in Article 25, paragraph 1, subparagraph (a) of the Convention.”.

Republika Kuby

Deklaracja:

„Republika Kuby niniejszym oświadcza, że zgodnie z art. 42 ust. 2 nie uważa się za zobowiązaną do kierowania swoich sporów do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, zgodnie z ust. 1 tego samego artykułu.”.

Declaration:

“The Republic of Cuba hereby declares, in accordance with article 42, paragraph 2, that it does not consider itself obliged to refer its disputes to the International Court of Justice, as provided for in paragraph 1 of the same article.”.

Republika Federalna Niemiec**Deklaracje:**

„Do artykułu 16: zakaz powrotu ma zastosowanie tylko wtedy, gdy dana osoba jest narażona na rzeczywiste ryzyko wymuszonego zaginięcia.”.

„Do artykułu 17 ust. (2) lit. (f): zgodnie z prawem niemieckim gwarantuje się, że pozbawienie wolności jest zgodne z prawem tylko wtedy, gdy zostało zarządzone przez sąd lub – w wyjątkowych przypadkach – następnie zatwierdzone przez sąd. Artykuł 104 ust. 2 Ustawy Zasadniczej (Grundgesetz) wyraźnie stanowi: „Tylko sędzia może orzec o dopuszczalności lub kontynuacji pozbawienia wolności. Jeżeli takie pozbawienie wolności nie jest oparte na nakazie sądowym, należy niezwłocznie uzyskać orzeczenie sądowe”. Artykuł 104 par. 3 Ustawy Zasadniczej stanowi, że osoba, która została tymczasowo aresztowana w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, „powinna zostać postawiona przed sędzią nie później niż następnego dnia po aresztowaniu.”.

W przypadku gdy dana osoba jest arbitralnie przetrzymywana z naruszeniem art. 104 Ustawy Zasadniczej, każdy może doprowadzić do wydania decyzji sądowej prowadzącej do zwolnienia tej osoby, zwracając się do właściwego sądu rejonowego o jej natychmiastowe zwolnienie. Jeżeli dana osoba została zatrzymana po upływie terminu dopuszczalnego na mocy Ustawy Zasadniczej, sąd musi nakazać jej zwolnienie zgodnie z § 128 ust. 2 zdanie pierwsze kodeksu postępowania karnego (Strafprozessordnung, StPO).”.

„Do artykułu 17 ust. 3: w przypadku przymusowego umieszczenia osób chorych przez opiekuna lub osobę posiadającą pełnomocnictwo informacje wymagane zgodnie z literami (a) do (h) są znane sądowi, który zezwala na umieszczenie. Sąd może uzyskać informacje wymagane na mocy lit. (a) do (h) w dowolnym momencie za pośrednictwem opiekuna lub osoby posiadającej pełnomocnictwo; informacje te są następnie włączane do akt sprawy. Informacje te należy również traktować jako dokumentację w rozumieniu art. 17 ust. 3.”.

„Do artykułu 18: zgodnie z prawem niemieckim wszystkie osoby mające uzasadniony interes są uprawnione do uzyskania informacji z akt sądowych. Ograniczenia przewidziane w prawie niemieckim w celu ochrony interesów danej osoby lub zabezpieczenia postępowania karnego są dopuszczalne zgodnie z art. 20 ust. 1 Konwencji.”.

„Do artykułu 24 ust. 4: wyjaśnia się, że planowane postanowienie dotyczące odszkodowania i zadośćuczynienia nie uchyla zasady immunitetu państwa.”.

Declarations:

“Regarding Article 16: the prohibition of return shall only apply if the person concerned faces a real risk of being subjected to enforced disappearance.”.

“Regarding Art. 17 (2) (f): under German law it is guaranteed that deprivation of liberty is only lawful if it has been ordered by a court or – in exceptional cases – subsequently authorized by a court. Article 104 para. 2 of the Basic Law (Grundgesetz) expressly provides: ‘Only a judge may rule upon the permissibility or continuation of any deprivation of liberty. If such a deprivation is not based on a judicial order, a judicial decision shall be obtained without delay’. Article 104 para. 3 of the Basic Law provides that a person who has been provisionally arrested on suspicion of having committed a criminal offence ‘shall be brought before a judge no later than the day following the arrest’.

In the event that a person is being held arbitrarily in contravention of Article 104 of the Basic Law, anyone can bring about a judicial decision leading to that person’s release by applying to the competent Local Court for his/her immediate release. If the person concerned has been detained beyond the time limit permissible under the Basic Law, the court has to order that person’s release pursuant to section 128 (2), first sentence, of the Code of Criminal Procedure (Strafprozessordnung, StPO).”.

“Regarding Article 17 (3): in the case of an involuntary placement of sick persons by a custodian or a person having power of attorney, the information required under letters (a) to (h) is known to the court which authorizes the placement. The court can ascertain the information required under letters (a) to (h) at any time through the custodian or person having power of attorney; the information is then included in the case-file. This information is also to be regarded as records within the meaning of article 17 (3).”.

“Regarding Article 18: under German law, all persons with a legitimate interest are entitled to obtain information from the court files. The restrictions provided for in German law for the protection of the interests of the person concerned or for safeguarding the criminal proceedings are permissible pursuant to Article 20 (1) of the Convention.”.

“Regarding Article 24 (4): it is clarified that the envisaged provision on reparation and compensation does not abrogate the principle of state immunity.”.

Królestwo Marokańskie

Deklaracja:

„Zgodnie z 42 ust. 2 Konwencji, Królestwo Marokańskie nie uważa się za związane postanowieniami ust. 1 niniejszego artykułu i oświadcza, że aby jakikolwiek spór między dwoma lub więcej państwami mógł być wniesiony do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, konieczna jest, w każdym przypadku, zgoda wszystkich państw będących stronami sporu.”.

Declaration:

“Pursuant to 42 (2) of the Convention, the Kingdom of Morocco does not consider itself bound by the provisions of paragraph 1 of this article and declares that for any dispute between two or more States to be brought before the International Court of Justice, it is necessary to have, in each case, the agreement of all States parties to the dispute.”.

Królestwo Norwegii

Deklaracja i zastrzeżenie dotyczące artykułu 17 (2):

„Królestwo Norwegii oświadcza, że rozumie, iż to, czy i w jakim zakresie różne postanowienia Konwencji mają zastosowanie w sytuacjach konfliktu zbrojnego, będzie zależać od interpretacji danego postanowienia w świetle międzynarodowego prawa humanitarnego, z uwzględnieniem ogólnych zasad interpretacji, które mają zastosowanie w przypadku, gdy istotnych jest kilka reżimów prawa międzynarodowego, takich jak zasada harmonizacji i zasada *lex specialis*.”.

„W zakresie, w jakim art. 17 ust. 2 Konwencji może być interpretowany jako wymagający od każdego państwa strony ustanowienia „w swoim ustawodawstwie” warunków i gwarancji związanych z pozbawieniem wolności, które mają zastosowanie w sytuacjach konfliktu zbrojnego, Królestwo Norwegii zastrzega sobie prawo do niestosowania tego postanowienia w takich sytuacjach. Pozbawienie wolności podczas konfliktu zbrojnego nie jest obecnie uregulowane w formalnym prawie norweskim. W Norwegii zasady dotyczące pozbawienia wolności podczas konfliktu zbrojnego są określone w podręczniku norweskich sił zbrojnych dotyczącym prawa konfliktów zbrojnych oraz w zasadach przyjętych dla każdej konkretnej operacji, w tym w zasadach zaangażowania.”.

Deklaracja dotycząca artykułu 20 (1) w związku z artykułem 18:

„Królestwo Norwegii oświadcza, że rozumie, iż art. 20 ust. 1 Konwencji, który zezwala na ograniczenie prawa do informacji, o którym mowa w art. 18, w wyjątkowych przypadkach, gdy jest to „bezwzględnie konieczne” i „jeżeli przekazanie informacji mogłoby niekorzystnie wpłynąć na prywatność” osoby pozbawionej wolności, pozwala na przypisanie wagi ocenie dokonanej przez osobę zainteresowaną, czy warunki te są spełnione.

Ma to zastosowanie pod warunkiem, że informacje, patrząc obiektywnie, mają wrażliwy charakter osobisty, że dana osoba znajduje się pod ochroną prawa i że pozbawienie wolności podlega kontroli sądowej.

W związku z tym Królestwo Norwegii rozumie, że w zależności od okoliczności można odmówić dostępu do informacji, jeżeli osoba pozbawiona wolności nie wyraża zgody na ujawnienie szczególnie chronionych danych osobowych ze względu na prywatność.”.

Declaration and reservation concerning Article 17 (2):

“The Kingdom of Norway declares its understanding that whether and to what extent the various provisions of the Convention apply in situations of armed conflict will depend on an interpretation of the provision in question in the light of international humanitarian law, having regard to general principles of interpretation that apply where several regimes of international law are relevant, such as the principle of harmonisation and the principle of *lex specialis*.”.

“To the extent that Article 17 (2) of the Convention may be interpreted as requiring each State Party to establish ‘in its legislation’ conditions for and guarantees related to deprivation of liberty that apply in situations of armed conflict, the Kingdom of Norway reserves the right not to apply this provision in such situations. Deprivation of liberty during armed conflict is not currently regulated in formal Norwegian law. In Norway, the rules concerning deprivation of liberty during armed conflict are set out in the Norwegian Armed Forces’ Manual of the Law of Armed Conflict and in the rules adopted for each specific operation, including the rules of engagement.”.

Declaration concerning Article 20 (1), in conjunction with Article 18:

“The Kingdom of Norway declares its understanding that Article 20 (1) of the Convention, which permits restrictions on the right to information referred to in Article 18 on an exceptional basis, where ‘strictly necessary’ and ‘if the transmission of the information would adversely affect the privacy’ of the person deprived of liberty, allows for weight to be given to an assessment by the person concerned of whether these conditions are met.

This applies provided that the information, viewed objectively, is of a sensitive personal nature, that the person concerned is under the protection of the law and that the deprivation of liberty is subject to judicial control.

Thus, it is the understanding of the Kingdom of Norway that, depending on the circumstances, access to information may be denied if the person deprived of liberty does not consent to the disclosure of sensitive personal information on grounds of privacy.”.

Sultanat Omanu

Zastrzeżenia:

„Po pierwsze, Rząd Sułtanatu Omanu nie uznaje kompetencji Komitetu w sprawach wymuszonych zaginięć przewidzianych w art. 33 wyżej wymienionej Konwencji.

Po drugie, Rząd Sułtanatu Omanu nie uważa się za związany postanowieniami art. 42 ust. 1 wyżej wymienionej Konwencji.”.

Reservations:

“Firstly, the Government of the Sultanate of Oman does not recognize the competence of the Committee in cases of enforced disappearances provided in article 33 of the aforementioned Convention.

Secondly, the Government of the Sultanate of Oman does not consider itself bound by the provisions of article 42, paragraph 1 of the aforementioned Convention.”.

Republika Sudanu

Deklaracja:

„Rząd Republiki Sudanu, zgodnie z art. 42 ust. 2, nie uważa się za związany postanowieniami art. 42 ust. 1 niniejszej Konwencji.”.

Declaration:

“The Government of the Republic of the Sudan, in accordance with article (42) paragraph (2) doesn’t consider itself bound by the provisions of the article (42) paragraph (1) of this Convention.”.

Królestwo Tajlandii

Zastrzeżenie :

„Królestwo Tajlandii nie uważa się za związane art. 42 ust. 1 Konwencji”.

Reservation :

“The Kingdom of Thailand does not consider itself bound by Article 42 (1) of the Convention.”

Ukraina

Deklaracja:

„W odniesieniu do art. 13 i 14 Konwencji Ukraina upoważnia Prokuraturę Generalną Ukrainy (w odniesieniu do wniosków składanych w toku postępowania przygotowawczego) oraz Ministerstwo Sprawiedliwości Ukrainy (w odniesieniu do wniosków składanych w toku postępowania sądowego lub wykonywania wyroków) do rozpatrywania wniosków zgodnie z art. 10–14 Konwencji”.

Zastrzeżenie:

„W odniesieniu do art. 42 Konwencji Ukraina nie uważa się za związaną postanowieniami art. 42 ust. 1 dotyczącymi dodatkowych procedur rozstrzygania sporów w drodze arbitrażu lub przed Międzynarodowym Trybunałem Sprawiedliwości”.

Declaration:

“Regarding Articles 13 and 14 of the Convention, Ukraine empowers the Prosecutor General’s Office of Ukraine (concerning request during the pre-trial investigation) and Ministry of Justice of Ukraine (concerning request during the court proceedings or execution of judgments) to consider requests according to Articles 10–14 of Convention”.

Reservation:

“Regarding Article 42 of the Convention, Ukraine does not consider itself bound by the provisions of Article 42 (1) concerning additional procedures of settlement of disputes by arbitration or the International Court of Justice.”.

Boliwariańska Republika Wenezueli

Zastrzeżenie:

„Boliwariańska Republika Wenezueli, zgodnie z art. 42 ust. 2 Międzynarodowej konwencji o ochronie wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem, niniejszym formułuje szczególne zastrzeżenie dotyczące postanowień ust. 1 tego artykułu. W związku z tym nie uważa się za zobowiązaną do uciekania się do arbitrażu jako mechanizmu rozstrzygania sporów, ani nie uznaje obowiązkowej jurysdykcji Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.”.

Reservation:

“The Bolivarian Republic of Venezuela, in accordance with article 42 (2) of the International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance, hereby formulates a specific reservation concerning the provisions of paragraph 1 of that article. Therefore, it does not consider itself to be obliged to resort to arbitration as a dispute settlement mechanism, nor does it recognize the compulsory jurisdiction of the International Court of Justice.”.

- 4) przy składaniu dokumentów ratyfikacyjnych albo przystąpienia następujące państwa złożyły deklaracje uznające kompetencje Komitetu na mocy artykułów 31 i 32:

Republika Albanii

Republika Argentyńska

Republika Austrii

Królestwo Belgii

Bośnia i Hercegowina

Republika Chile

Republika Chorwacji

Czarnogóra

Republika Czeska

Republika Ekwadoru

Republika Finlandii

Republika Francuska

Królestwo Hiszpanii
Japonia
Republika Kolumbii
Republika Korei
Republika Litewska
Wielkie Księstwo Luksemburga
Republika Mali
Meksykańskie Stany Zjednoczone
Królestwo Niderlandów
Republika Federalna Niemiec
Republika Peru
Rzeczpospolita Polska
Republika Portugalska
Republika Serbii
Republika Słowacka
Republika Słowenii
Demokratyczno-Socjalistyczna Republika Sri Lanki
Konfederacja Szwajcarska
Ukraina
Wschodnia Republika Urugwaju

Minister Spraw Zagranicznych: *wz. H. Mościcka-Dendys*